3-a Jaro. N-o 54 (104) APERAS SEMAJNE 23. Septembro 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktanto: E. LANTY 14, Avenue de Corbéra, Paris-XII°	Sidejo de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, Rue Boyer, Paris-XX°	Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig O 27

LIGO DE NACIOJ

La 22-an de januaro 1917, eldiris Woodrow Wilson (Ŭdro Ŭilson) sian faman paroladon. La homoj kvazaŭ vekiĝante el ia inkubsonĝo, aklamis lin. Fulmorapide traflugis la mondon la postuloj de la potenca homo; la soldatoj eksciinte pri la 14 punktoj de la usona prezidanto ekkriis: « Vivu Ŭilson! » La superstreĉitaj fortoj deziris nur trankvilon kaj pacon. La registaroj streĉis ĉiujn fortojn, por pligrandigi laŭpove la armeojn, por pli alproksimigi la militfinon. La interne pli putraj, malfortaj ŝtatoj malvenkis; okazis revolucioj.

La 7-an de oktobro 1918 deklaris Germanio, ke ĝi vidas en la Wilson-a deklaracio la fundamentajn punktojn por la packontrakto. Fine, kiam la centraj ŝtatoj pretis akcepti la 14 punktojn, oni elektis komision en Parizo, kiu havis la taskon, ellabori packontrakton.

En tiu komisio estis Wilson, Bourgeois (Burĵua), Clemenceau (Klemanso) kaj Venizelos. Nek la neŭtralaj, nek la venkitaj ŝtatoj estis allasataj partopreni la laborojn. Wilson, kies 14 punktojn ĉiu kamparano povis kompreni, tiam prezentis ian volapukaĵon kiel paragrafon por starigo de Ligo de Nacioj. La ideo pri la pacinstitucio fariĝis en la manoj de kelkaj venkintaj nacioj subpremilo kaj el ĝia organizado devigilo de diktatoremaj ŝovinistoj. Ĝiaj reprezentantoj estas delegitoj de registaroj, kiuj atentas nur la interesojn de sia propra registaro.

La kelkjara ekzisto de Ligo de Nacioj jam elrevigis multajn el ĝiaj plej fervoraj amikoj. Ili konscias nun, ke ĝi povas eble malebligi militon inter malgrandaj ŝtatoj, kiel Grekio aŭ Turkio, sed estas senpova rilate al la grandaj nacioj. Kaj kion ĝi povas fari kontraŭ tiuj, kiuj estas ekster ĝi? Nenion! Ligo de Nacioj estas internacia « aŭtuna » amuzado, nenio alia. Se en okazo de konflikto inter araboj kaj turkoj la angloj la unuajn, la francoj la lastajn subtenas; se dum milito inter grekoj kaj turkoj la angloj tiujn, la francoj, italoj ĉi-tiujn helpas, ĉu fidas nacio tian Ligon? Ĉu havas valoron ian la tuta institucio? Krom tio ĝi estas nur ligo el kelkaj nacioj, ne de ĉiuj. Fakte ĝi estas ligo de diktatoremaj naciistoj; ĝi estas nur asekuro por konservo de la militakiraĵo.

Tute aliel estus la agado de tiu ligo, se ĝi reprezentus la popolon kaj sian volon; se la popolo mem povus elekti la delegitojn, virojn, kiuj konas la ekonomiajn kaj socialajn cirkonstancojn. La proletaro elektus la plej konvenan homon, kiu plej bone reprezentus la rajtojn kaj postulojn de l' popolo. Estante la granda amaso, ni, proletoj, havus la plej multajn reprezentantojn de internaciemaj partioj. Tiele estiĝus tutmonda parlamento, en kiu estus reakciuloj kaj revoluciuloj. (!!? — *Red.*)

La taskoj estus nepra senarmiliĝo, malebligo de militoj, forigo de la limimpostoj, libera merkato ktp.

Ligo de Nacioj estas nun malsana, ĝi devas esti kuracata, kaj kuraci ĝin povas nur marksistoj, sidonte en tutmonda parlamento, administrante mem la aferojn, eĉ perforte, revolucie, plirapidigante la evoluon.

Se tiele okazus, la landlimoj disfalus, la homaro seniĝus je registaroj, imperiestroj kaj reĝoj, ekzistus nur administracioj por la diversaj teritorioj, ekzistus nur unu klaso, unu lingvo, ĉiu homo vivus home.

Longa estas la vojo, sed ni ne devas malesperi finfine atingi la celon.

CURT EDER *(6889)*.

La konkludo de l' aŭtoro ŝajnas al ni ne konsekvenca kun liaj antaŭaj diroj. Se Ligo de Nacioj devas esti kuracata, tio signifas, ke ĝia strukturo, ĝia interna vivo ebligas kuracadon. Ĝi do ne estus « Ligo de diktatoremaj naciistoj », kiel estas supre dirite.

Ni staras antaŭ tre interesa problemo: ĉu la diversaj eŭropaj imperialismoj sukcesos aŭ ne, trovi ian interkonsenton, ian ekvilibron de fortoj, kio ebligus la daŭrigon de la kapitalisma mastrumado, t. e. la ekspluatadon de l' laboristaro dum kelkaj jardekoj?

La Ĝeneva institucio estas iu tia provo. Pli studinda ol la belaj paroloj de la ŝtatistoj, kunsidantaj en Ĝenevo, estas la konferencoj, kie kunsidas la magnatoj de l' eŭropa industrio. Tie kuŝas la veraj potencoj, kiuj decidas pri paco aŭ milito, laŭ tio ĉu ili juĝas, ke koincidas aŭ ne iliaj interesoj.

Red.

Ankoraŭ pri "Fordismo"

Kompletige al la artikolo aperinta en la n-ro 103 de « S-ulo », mi sciigas jenajn faktojn :

★

1) Iu laboristo malsaniĝis je la servo de « la bona » Ford. Li petis, esti kuracata, sed li simple estis forpelata el la malsanulejo. Maldungite kaj senmonigite li mizeriĝis kaj fine malsatis. Tiam li decidis sin turni al Ford persone per letero, petante pri subteno. Jenan leteron li ricevis responde :

Al S-ro Hr. Kronoff
Herman Küfr Hospital
Detroit, Mich.

Estimata Sinjoro,

Via antaŭnelonge ricevita letero, adresita al S-ro Ford, estis transdonata al la subskribinto por ke li respondu. S-ro Ford ne monpruntedonas kaj sekve ne povas atenti la aferon, priparolitan en via letero.

Plenrespekte,

V. L. Ŝevlin,
Helpsekretario de H. Ford (1).

★

2) La kompanio por kiu mi laboras, kutimas ŝteleviti la leĝon pri asekuro de laboristoj. Kaj jen ties karakterizo : Per la duono de sia unuasemajna salajro (kiun la kompanio deprenas poparte) la laboristo estas asekurata dum unu jaro. Se li malsaniĝas aŭ akcidentas dum tiu tempo, la kompanio pagas al li la duonon de ĉiu perdita salajro kaj tio dum 26 semajnoj. Sed necesas, ke la dungito estu jam okupata ĉe la firmo de ses monatoj por ke li rajtu ricevi la asekurmonon. Se li malsaniĝas antaŭ tiu limtempo li ne rajtas enspezi ion.

Nun ni vidu laŭ kiaj kondiĉoj funkcias la asekurado. La unuan tagon de ĝia malsaniĝo aŭ akcidento la asekurito devas esti ekzamenata de kompania kuracisto kaj tiel ĉiutage dum tuta semajno. Por ricevi la asekurpagon oni devas malsani almenaŭ dum *sep* sinsekvaj tagoj. Sed okazas ofte, ke la kuracisto, juĝas, la *sesan* tagon, ke la asekurito jam povas denove eklabori. La sepan tagon, do, la laboristo aperas ĉe la laborstablo, sed, ĉar li ne tute resaniĝis, li devas denove reiri en liton. Nu, tial ke li post ses tagoj povis almenaŭ veni ĝis la laborejo, la ses antaŭaj tagoj ne estas alkalkulataj. De tia trompa aranĝo estas kutime viktimoj la enmigrintoj, kiuj ne bone scias la anglan lingvon.

★

3) Mia konato, Petar Mihailov, malsaniĝis je hernio antaŭ ol li estis atinginta la sesmonatan limtempon necesan por rajti la asekuron. Tiam li petis, ke oni donu al li malpenigan laboron. Nekontentigite li eksiĝis. Amikoj konsilis, ke li pridemandu advokaton pri sia afero. Per tio li sukcesis atingi, ke la kompanio pagu al li 270 dolarojn. Sed la duonon li devis depreni kiel pagon al la advokato.

Gekamaradoj juĝu mem laŭ tiuj faktoj.

V. Marchevsky *(3647).*

(1) Rimarko, multaj franciaj firmoj simple ne eĉ respondus.

★

Alpeto Redakcia.

Estus tre interese por la legantoj de « S-ulo », se K-do 3647, aŭ aliaj SAT-anoj el Usono informus pli detale pri sia vivo. Ekzemple, ĉu K-do 3647 konsentos respondi jenajn demandojn :

1) De kiom da tempo li estas en Usono ? ; 2) kioman salajron li ricevas ? 3) Ĉu li restis kelkfoje sen laboro ? 4) Kiom da tempo ? 5) Kiom kostas la lupago por unuĉambra loĝejo ? — duĉambra, triĉambra ktp. ? 6) Kia komforto ekzistas en loĝejoj por laboristoj ? 7) Kiom kostas 1 kg. da pano, 1 kg. da butero ; 1 kg. da terpomoj, 1 kg. da piroj bonkvalitaj, 1 kg. da bovviando ktp. ? 8) Kiom kostas bonkvalita paro da ŝuoj ? 9) Kiom kostas 100-kilometra vojaĝo per fervojo ? Kiom povas ŝpari laboristo dum unu monato ? Unuvorte li penu montri al nia legantaro en kia stato li vivas por ke estu eble fari komparojn.

Tia enketo indas esti farata en ĉiuj grandaj urboj el la tuta mondo. Bedaŭrinde la SAT-anoj preferas paroli pri politikaj okazintajoj, pri mondperspektivo ktp. — malatentante, ke por verki leginde pri tiaj temoj necesas vasta kulturo kaj informiteco, kiuj mankas ĝenerale al laboristoj.

Ni insistas, por ke niaj korespondantoj ĉesu sendi malfortajn kopiojn de artikoloj, kiujn ili legis en siaj ĉiutagaj jurnaloj.

Gekorespondantoj, rakontu tute simple pri via propra vivo, pri la vivkondiĉoj en via urbo, pri la moroj ktp. Nur tiele ni sukcesos fari el Sennaciulo gazeton kun speciala enhavo, kun originala karaktero kaj taŭgan informilon pri la laborista vivo en la tuta mondo. — *Red.*

Enketo
pri vivkosto en Japanio

La japana registaro intencas fari enketon pri la kosto de vivado, enketon kiu ampleksos la periodon de la 1-a de septembro 1926 ĝis la 31-a de aŭgusto 1927.

Informoj estos serĉataj ĉe familioj apartenantaj al diversaj klasoj de laboristoj, manaj kaj nemanaj, en diversaj lokoj. La familioj estos elektataj kun la helpo de la registaroj kaj komunumaj oficejoj, komercaj ĉambroj, dungoficejoj kaj mastraj kaj laboristaj organizoj.

Oni esperas kolekti sciigojn de pli ol 7.000 familioj, konsistantaj el du ĝis sep personoj.

La informoj serĉotaj ampleksos la konsiston de la familio, ĝiajn enspezojn, elspezojn, ktp.

Laŭ la esp. informservo de la Internacia Laboroficejo, Genève.

Punoj en Ruĝa Armeo

Nun la estraro de l' Ruĝa armeo enkondukas severan firman disciplinon en la vicoj de niaj ruĝarmeanoj. Tio eble timigos kelkajn K-dojn. Sed por ĉi-tiaj mi donos unu ekzemplon : plej severa puno (krom la ĉefa juĝo) estas... komuna riproĉo dum la tutregimenta festkunveno en ĉeesto de gastoj, laboristoj kaj vilaĝanoj.

Vere, ni havas punojn — arestojn, laboron sen alterno, malpermeson foriri el kazernoj, ktp., sed ĉi-ĉiuj punoj estas ne gravaj, kaj la plej grava estas komuna (socia) riproĉo.

Nia ruĝarmeano kutimas al socia vivordo. Por li la suprenomita riproĉo en ĉeesto de gastoj, kiam la tuta regimento, ĉiuj laboristoj kaj kamparanoj vidas lin kaj ekscias pri lia malbonago, — por li ĉi-ĉio estas pli puna, ol aresto kaj similaj punoj.

Jen alia puno : la nomo de l' malbonfarinto estas surskribita sur « nigra tabulo ». Ĉiuj preteriras la tabulon, ĉiuj scias pri lia malbonago. Kiom sukcesas ĉi puno, montras jena letero :

« Kara K-do redaktanto, mi petas vin ne sciigi en gazeto pri mia malbonago. Pli bone, skribu al la komandanto, ke li arestu min, por ke neniu eksciu el gazeto pri mia malbonago. »

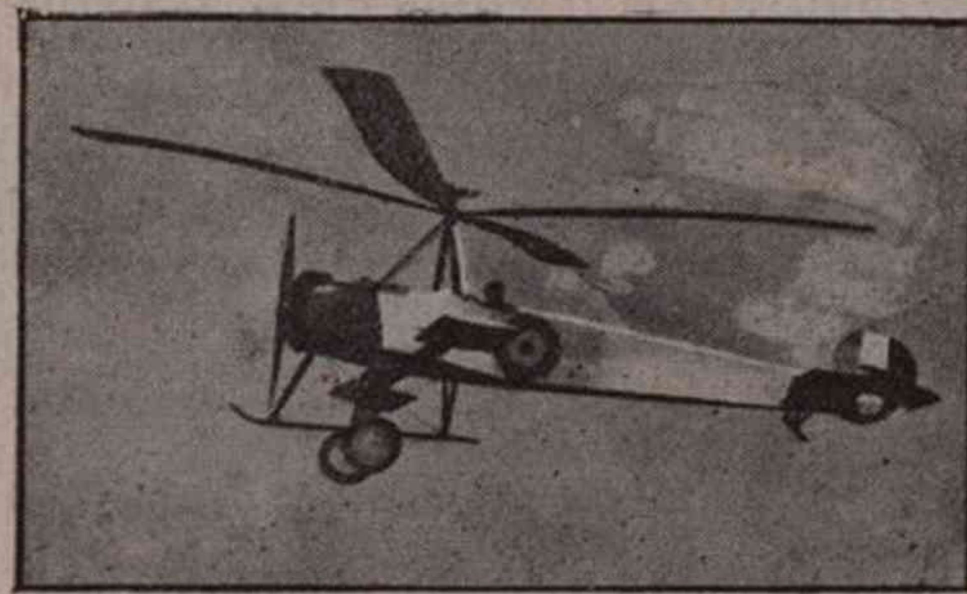
Tiel skribas ruĝarmeano redaktejon de murgazeto, havanta « nigran tabulon ». Ĉi letero montras, ke socia riproĉo estas pli efika puno kaj plibonigilo, ol vangfrapema disciplino en kapitalistaj armeoj.

R. Nikolskij.

SCIENCO - TEKNIKO

Nova aviada sukceso.

Antaŭ nelonge estis demonstrita la nova helikoptera aeroplano de l'hispania aviadisto Cierva.

AVIADILO « CIERVA »

Ĝis nun oni ne sukcesis plene realigi sistemon de aviadilo tute sen port-surfacoj (flugiloj) movigebla ĉiudirekte nur per 2 sistemoj de helicoj, vertikala por antaŭen — movo kaj horizontala por supren — movo, aŭ per la inversaj movoj. Cierva faris sukcesan paŝon per konstruo de aviadilo havanta grandegan 6 metr. horizontalan helicon, malgrandan vertikalan kaj tre etajn port-surfacojn. La sukcesaj flugoj montris praktike la preferindecojn de helikoptero. Por leviĝo oni ne

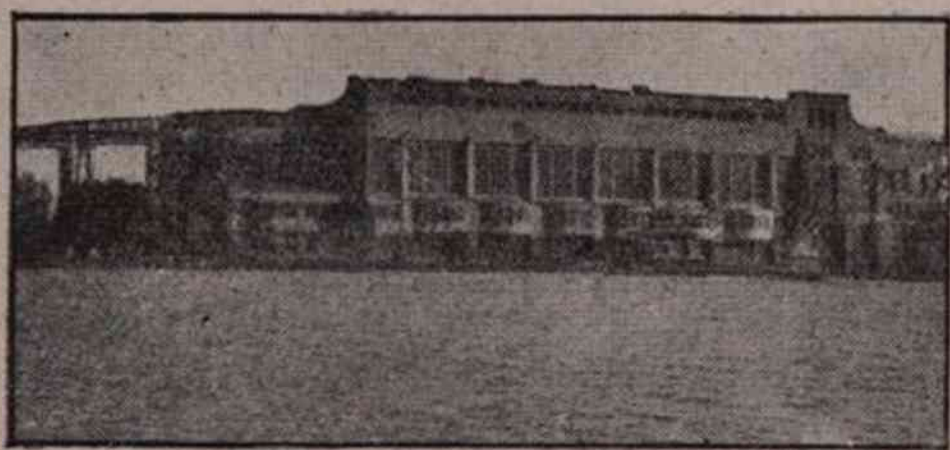
bezonas vastan spacon por prepara rapidiĝo, oni povas leviĝi aŭ malleviĝi preskaŭ vertikale en tre mallonga tempo kaj multe pli facile funkciigi la aparaton. La helpaj port-surfacetoj nur ludas akcesoran rolon. Ne povas ekzisti dubo pri tio, ke helikopteroj estos la aerkaleŝoj de l' estonto.

H. MURAVKIN.

★

Ŝatura elektro-stacio.

La 10. junio 1923 estis komencata la konstruado de la Ŝatura elektro-stacio; la 22. novembro 1925 ĝi ekfunkciis. Ĝia suma forto estas ĉirkaŭ 65.000 ĉevalpotencoj. Tiu stacio provizas Moskvon kaj ĝian industrian distrikton per elektroenergio.

ĜENERALA ASPEKTO DE ŜATURA

Laŭ projekto de ŝtata elektro-komisio, estas konstruotaj en limtempo de 10-15 jaroj 30 elektro-stacioj je suma potenco de 1.550.000 kilovatoj. Nuntempe tiu potenco estas ĉirkaŭ 326.000 kv.

Kompilis M. D.

★

Sekvoj de varmiĝo en Siberio.

Oni malvere pensas pri Siberio, ke ĝi estas frostujo de l' mondo. Siberio okupas nordan parton de Azio proksimume de kvindekgrada paralelo, areas ĉirkaŭ 13.000.000 kv. kilom. kaj havas ĉirkaŭ 8.000.000 da loĝantoj (85 % el ili estas rusaj koloniistoj). Ĝi havas tre kontrasteman klimaton, kiu dum la lastaj jaroj mirinde varmiĝas, kiel mi jam notis en iu n-ro de « S-ulo ». Por havi pli veran ĝeneralan komprenon pri la klimato mi notu, ke en la sudorienta parto de Siberio kune kun koniferoj kreskas kverkoj, tilioj abrikotoj kaj nekulturitaj vinberoj, vivas ursoj, kaj lupoj kun tigroj kaj antilopoj.

La sama regiono nun tre sukcese produktas rizon, kiu jam tute venkis siberian aĉetejon. Rizdraŝejo en Vladivostok ĉiutage purigas ĉirkaŭ 17.000 kilogramojn da rizo kaj jam estas pakitaj 650.000 kilogramoj por ŝiptransporti ilin en en Odesson.

En la jaro 1928 la rizkulturo devas okupi ĉirkaŭ 11.000 hektarojn. Ĝis la sama jaro estos aranĝitaj du novaj rizdraŝejoj.

Mi pli mirigos la legantojn, sciigante, ke en distrikto de Minusinsk ĉe rivero Enisejo (300 kilom. sude de transsiberia fervojo) agronomo Bedro sukcesis kreskigi specojn de tabako, kiuj ne povas maturiĝi eĉ en klimato de meza Eŭropo. En Irkutsk, lokiĝanta en mezo de Siberio, nun oni same komencas kulturi fruktarbojn.

Senfinaj spacoj de Siberio fariĝas pli kaj pli koloniigeblaj. Kuraĝu, SAT-ano, ĉar eĉ la klimato akcelas vian proletan revolucion!

MAKSIM KRJUKOV.

Faktoj kaj Komentoj

Notinda konfeso.

Okaze de la internacia kongreso de *Internacia Federacio de Transportlaboristoj* (IFT), kiu malfermiĝas hodiaŭ (15 sept.) en Paris, K-do Edo Fimmen diras en la Bulteno (n-ro 9) de tiu organizo:

« Ne nur oni komencas konstati, ke la kapitalistoj intime unuiĝas super la landlimoj kaj ke ili supernacie celadas komunajn interesojn; sed oni ankaŭ konstatas, ke nur ŝajna estas la komuneco de interesoj inter laboristoj kaj mastroj de iu ajn lando. Tiu komuneco estas nur trompo, celanta malakrigi la klasluktadon sur la nacia kampo, malhelpi aŭ subfosi la solidarecon kun la fremdaj laboristoj. Tiu solidareco estas tamen bazita sur reala komuneco de interesoj. La trompa komuneco de interesoj inter laboristoj kaj mastroj sur nacia kampo celas nur ebligi, ĉiamigi la ekspluatadon de la mastroj kontraŭ la laboristoj.

« Pli kaj pli oni ekkonscias, ke... la ĉiutaga luktado de la laboristaro por plibonigi siajn vivkondiĉoj povos sukcesi nur se ĝi transiras la nacian kadron... »

Dirinte tiujn ĝustajn parolojn, K-do Fimmen konstatas, ke *fakte* mankas la nepre necesa interligiteco, la konstanta interrilatado inter la diversaj naciaj organizoj kaj eĉ inter ITF kaj similaj asocioj.

« Kiom stranga tio povas ŝajni, tamen estas fakto, ke neniu el la organizoj, kiuj vokis al ITF por subteno al la britaj ministoj — nek la angla nacia Centralo, nek la minista Internacio, nek FSI (Federacio Sindikata Internacia) — liveris eĉ plej mallongan informon pri la striko kaj ĝiaj efikoj... »

Nu, ĉu tio ne estas kruda konstato, ke la tuta t. n. internacia laborista movado estas nur senviva organismo, ne havas fundamentan bazon, estas nur organizo por gvidantoj, sed ne radikas en la amaso.

Tio ne mirigu nin. Ni ja scias, ke tiuj laboristaj gvidantoj senpripense komencis unue konstrui la tegmenton de la domo, malzorgante ties fundamenton, kiu estas la interkomprenebleco de ĉiuj laboristoj, ebliganta ilian konstantan interrilatadon. Kaj la bedaŭroj de K-do Fimmen utilas neniel, ĉar li ne proponas rimedon por farigi la mankon.

SAT-anoj kolektu tiajn konfesojn. Venos la tempo, kiam ni povos senĝene ĵeti en la vizaĝon de tiuj gvidantoj, ke ili estas malsinceraj aŭ stultaj, ĉar ili ne alprenas la rimedon, kiun ni proponas al ili jam de pluraj jaroj. Tiun rimedon ni ja ĉiutage elprovas, ĉu ne?...

★

La potenco de la jezuitoj.

La fama Gregora Universitato en Romo baldaŭ translokiĝos en belegan nove starigitan konstruon, kiu areas 5.000 kv. metrojn. Tie laboros la studentoj senditaj de 22 kolegioj kaj 42 kongregacioj el ĉiuj landoj. La tuta instruado okazas en la sola lingvo latina.

La jenaj nombroj montras la senĉesan plifortiĝon de la jezuita kongregacio: Ĉe la fondo (1551) ĝi havis nur 14 studentojn; nun pli ol 2.000 partoprenas la 50 diversajn kursojn tie okazantajn; 200 ĉefepiskopoj, 20 kardinaloj kaj la nuna papo mem studis en tiu jezuitejo.

Kiam do iu laborista Internacio povos ankaŭ instruadi lernantojn el ĉiuj landoj en unu sola lingvo? Ĉar ne povas temi pri uzo de la latina por laboristdevenaj elementoj, la sola solvo kuŝas do en la alpreno de esperanto. Dume ni ne moku la jezuitojn, sed prefere imitu ilian mirindan organizkapablecon.

★

Ĉu la virinoj estros la mondon?

S-ro Benjamin Kidd en « Science of Power » (Scienco de potenco) alvenis je la konkludo, ke la virina spirito estas destinita por direkti estonte la civilizan fluon, ĉar la detruaj malvirtoj — la diboĉemo, la drinkemo, la militemo, la avidemo, la ekspluatemo — apartenas ĉefe al la viroj; dum la konstruaj virtoj — la pacienco, la persistemo, la puremo, la sindonemo kaj amo — estas eminente virinaj.

Povas esti, bedaŭrinde ŝajnas, ke pli kaj pli la virinoj seniĝas je tiuj virtoj. Multaj fervoraj feministinoj sin opinias liberigitaj, kiam ili estas alprenintaj la virajn malvirtojn.

★

La unueciga historia proceso ne haltas.

Ĉe kongreso pri « turkologio », kiu antaŭnelonge okazis en Baku, estis raportite, ke almenaŭ 57 alfabetoj estas uzataj por skribi la diversajn turkajn lingvojn; tial la kongreso decidis alpreni estonte la latinajn litertipojn, kiuj jam estas uzataj en Azerbejdĵano.

La kongreso faris la mirigan konstaton, ke la plej granda turka ŝtato estas nun... Sovetio. Efektive, el 35 milionoj da turkoj, 20 vivas en U. S. S. R.

NI FORĜU JUBILEO - ĈENON

La jenaj K-doj el Verviers (Belgio): DEMARCHE, KLENEBERT, LIVET, ERNST, POUMAY, GRENIER, MORGENTHAL, GRIGNARD, ĉiu po 2 fr. b.; VIEILLEVOYE, ALBERT, po 3; DOHOGNE, 1.25; SCHUITZLER, 4.75 = 30 fr. b. Ili alvokas al K-do Hoogervorst kaj aliaj grupanoj el Aalsmeer (Nederlando) por ke ili ankaŭ helpu plifortikigi nian Jubileo-ĉenon. K-dinoj TINLAND kaj FEUILLER el Le Cheylard (Francio), ĉiu po 10 fr. fr.; K-do SALAN, el Nîmes (Francio), 50 fr. fr.

☆ DISKUTEJO ☆

Ĉu Marks eraris?

*(Daŭrigo *)*

La signifo de la Marks'a teorio por la laborista movado

Multaj K-doj eble miros pro tio, ke ni forprenas tiom da spaco por tiel teoria, ŝajne tute sensignifa kaj superflua demando. Ili koleros, opiniante ke la valoraj kolonoj de SENNACIULO povus esti plenigitaj per pli praktika, pli aktuala, pli interesa materialo. Sed ni tuj ekvidos ke tiu teoria, ŝajne tute malpraktika problemo havas eminente praktikan valoron.

Se la teorio pri centralizado ne pravas, se la usona stato de l' kapitalo reale pruvus ke Marks en *tiu* punkto eraris (Marx estis homo kaj kompreneble dum sia vivo ankaŭ kelkfoje eraris), la socialista movado de la laboristaro perdus sian ŝtalan fundamenton. Tiam la socialismo ne plu estus natura, logika, neevitebla konsekvenco de l' disvolviĝo de la kapitalista socio; se la kapitalo malkoncentriĝas, se la laboristoj povas fariĝi mem kapitalistoj (kiel nun, laŭ la cititaj nombroj), ili nature ne havas intereson je efektivigo de socialismo, sed klopodos sin bone kaj agrable instali en kapitalisma hejmo.

Se Marks eraris rilate al la centralizteorio, grava konflikto devus naskiĝi en nia brusto: estante laboristoj, ni tiuokaze ne plu bezonus klasbatalon, nek socialismon; estante socialistoj, sed ne plu vidante en la nuna socio forton kapablan por realigi niajn socialistajn planojn, ni devus forlasi la solidan, firman bazon de nia nuna teorio materialista kaj serĉi alian realigonton de socialismo ol la proletaron: ĉu geniulon, ĉu «altegajn ideojn» ĉu etikon, ĉu... dion? Ĉiuokaze, kune kun la teorio pri centralizado ni en la fajron devus ĵeti ankaŭ la historian materialismon, la alian pilastron de la fundamento de la scienca socialismo.

La konsekvencoj de la «teoria» problemo estas do sufiĉe praktikaj kaj aktualaj. Ankaŭ por la SAT-anaro kaj por SAT. Ĉar se la laborista movado ne kondukas al socialismo, ne ripozas sur la ŝtala fundamento de historia fataleco, se la burĝa socio mem sukcesas venki siajn kontraŭecojn kaj internaciigi la tutan vivon je ĉiuj rilatoj — tiam *SAT mem perdas ĉian ekzistorajton!* Tiam apartigo de la proletaj kaj de la burĝaj esperantistoj estus ne nur senutila, sed eĉ malutila **). Tiam nian tutan ĝisnunan laboron kaj penadon ni estus farintaj sencele, senefike kaj vane! Tiam SAT, kiu ĉiam celis esti, kiu formale kaj fakte estas ero de la tuta laborista movado, devus elekti inter laborista movado nesocialista kaj socialismo neproleta!

Tia aperus praktike la demando, se la teorio de Marks pri centralizado estus malprava!

Kompreneble la ĝusteco de iu teorio ne dependas de la bonaj aŭ malbonaj, agrablaj aŭ malagrablaj sekvoj kiujn ĝi havos por ni. Objektivaj faktoroj ĝin difinas, ĉar teorio ja estas nur esprimo de la realaĵo en nia spirito. Se nova, pli bona, pli perfekta konscio de la realeco nin ĉirkaŭanta nin atingas, ni devas senhezite forlasi la malnovajn opiniojn.

Pri tio objektiva, profunda analizo de la usonaj fenomenoj estas necesa. Ĝi montros al ni ĉu la Marksa teorio jam senvaloriĝis aŭ ĉu ĝi ankoraŭ rajtas esti la brila gvidilo de la tutmonda proletaro.

LUCIEN REVO.

(Pluo sekvos.)

*) Vidu la n-rojn 99, 102 kaj 103.

**) Tia aserto ŝajnas al ni neprava. Sed ne urĝas nun pridiskuti ĉi punkton. — *Red.*

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Antaŭmilitaj kaj postmilitaj sennaciuloj

La unua periodo de socialisma movado — periodo de l' Unua Internacio — estis spirite vere internacia, plena je tuthomaraj sentoj, batalanta kontraŭ la mallarĝa patrioteco nur ununacia, kiu baris la vojon al sento klasbatala. Tion-ĉi ĉiuj scias pli malpli.

Al estonta historiisto de nia nuna SAT-movado restas la tasko skribi monografion pri tiuj-ĉi sennaciecaj tendencoj de l' Unua Internacio; tie-ĉi ni ne volas priparoli ilin detale. Menciante tiujn tendecojn ni nur deziras indiki, ke bedaŭrinde tiu-ĉi tendenco en la periodo de la Dua Internacio ĉiam pli kaj pli malintensiĝis, lasante ĉiam pli kaj pli da loko al la «ŝtata intereso» nacilingva, ĝis kiam tiu-ĉi nacia ŝtato en la mondmilita periodo entute forglutis la internaciemon de la granda plimulto el la t. n. internaciistoj.

Marksistoj el pure «historimaterialisma» skolo emas serĉi klarigon pri tiu-ĉi fenomeno nur en ekonomiaj rilatoj, en la ekspansio de nacia kapitalismo, ĝia imperiismo ktp., neniel atentante la kaŭzojn de kulturo spirita, la leĝojn de naciec-lingva kaj ŝtat-politika evoluo de nacioj kiel fenomeno, aparta de leĝoj ekonomiaj.

Tamen ni devas konfesi, ke tiu-ĉi gradgrada naciiĝo de internaciistoj estis fenomeno laŭnatura, pro tio, ke la «sennacieco» de la unuaj pioniroj estis iom nenatura, pendanta en aero, sen firma natura bazo. Mi tuj klarigu tiun aserton.

La mezepoka nenacia, sed nur dinastia ŝtato, kun la tiama internacia lingvo latina — jam estis malaperinta. La ŝtatlimoj komencis formiĝi laŭ la limoj etnografiaj, nacilingvaj — la *dinastioj naciiĝis* sub la influo de ĉiam pli kaj pli kreskanta kulturproduktado en la apartaj naciaj lingvoj (itala, franca, angla, germana ktp.). La nacie lingvigitaj kulturoj penetris de la dinastioj kaj nobelularo en la burĝan demokrataron, kiu depost la Granda Franca Revolucio, ludis la ĉefan rolon en la ekonomia kaj kultura evoluo de Eŭropo dum la 19-a jarcento. Kaj malgraŭ la internaciaj tendencoj de la unua periodo de socialista movado, malgraŭ la finaserto de ĉiuj «Komunistaj manifestoj», ke la proletaro *ne* havas patrion, la popolamasoj *havis* patrion, komencadis havi patrion ĉiam pli kaj pli, ĉar... ili estis edukitaj, instruitaj nacilingve.

La nacia lingvo estis protektata per la nacia ŝtato; la cirklo finrondiĝis: *nacia dinastio, nacia ŝtato, nacia lingvo, nacia popopolkulturo.* Kie la dinastioj malaperis, restis la tri lastaj naciaĵoj kiel triunuo ĉiopova, ĉieestanta. Ekster ĝi vivo ne ekzistis, en ĝiaj limoj estis devigata vagadi ankaŭ la Unua Internacio, kvankam ĝi profunde sentis la mallarĝecon de ĉi-limoj kaj instinkte sopiris al atmosfero supernacia, tuthomara.

En praktika realeco tamen, tiu-ĉi supernacieco konkretiĝis — en plej bona okazo — en *kelklingveco.* Jes: Nia genia Majstro pri ekonomia scienco, la fondinto de l' Unua Internacio, verkis germane, angle kaj france. Lia fidela kunlaborulo — Engels — germane kaj france. La dua kunfondinto de l' Unua Internacio, la patro de l' nuntempa anarkismo, Bakunin, estis vera poligloto. Li skribis same bone ruse, kiel france, germane, itale, kelkfoje ankaŭ angle kaj hispane — ne fremdaj estis ankaŭ al li la parencaj slavaj lingvoj — la pola, ĉeĥa kaj ukraina. La larĝa popolamaso eĉ de veraj internaciemaj proletoj ne povis tamen sekvi la ekzemplon de siaj multlingvaj gvidantoj, ĝi restis en la kadroj de unulingva nacia kulturo, kaj de ĉi-kulturo ĝi falis en naciecan senton de ŝtat-patriotismo, finiĝinta fine per forlasado de ruĝaj standardoj en la jaroj 1914-18. Ankaŭ tiu-ĉi devojiĝo de internacia sento estas temo por la estonta SAT-historiisto kaj ne pri ĝi mi volas okupiĝi hodiaŭ detale.

JOAN SAVADO.

(Daŭrigota.)

EVANGELIO DE KAPITALISTO

« Atentu Subulo! »

La Sinjoro parolas al sia servisto: «Kie floras mia procentaĵo kaj profito, tie estas via patrolando. Via sango apartenas al mia procentaĵo kaj profito. Kaj kiu minacas mian procentaĵon kaj profiton, tiu estu via eterna mortmalamiko.»

Antaŭen! Hura!

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

IMPRESOJ PRI KONGRESVOJAĜO

Ĉu dezirinde?

Kial min instigas sovetlandaj esperantistoj kaj ankaŭ aliaj, dediĉi artikolon al miaj vojaĝimpresoj? Ĉu vi, turmentantoj, intencas aŭdi ion eksterordinaran? Ĉu rilatoj de mia cerbo al impresoj ricevitaj aliel prezentiĝus, ol ĉe aliaj vojaĝantoj tra la Unio? Kaj ĝuste *vi* demandas min pri impresoj, kiuj turmentis min dum la tuta vojaĝo, ŝarĝante min per skriba kaj buŝa laborado, — poresperanta, peresperanta — tie ĉi kaj tie! Karaj tumentantoj! vi do volas ekscii, ke mi havas fortan impreson pri la maniero, per kiu vi militiras *por* esperanto *kontraŭ* la indiferenteco aŭ malinklino? Ke esperanto-pioniroj (ĉi-foje mi ne parolas pri «junpioniroj») fervore kaj insiste agitadas en Sovet Unio, mi volonte konfesas unuavice kaj tial, nur tial, eĉ se tio kolerigas ilin, ke ili «misuzis» min dum tuta mia vojaĝo per senkompata ekspluatado, en ĉiuj okazoj, por konvinki tie ĉi kaj tie iun organizaĵon, iun klubanaron, iun konferencon pri la neceseco kaj graveco de esperanto.

Kiam nia ŝipo, transportanta nin al Leningrado, unuafoje, dum la ekveturo, elmontris la ruĝan sovetian standardon, mi eksentis subite, ke ia kontakto, kvazaŭ per elektra fluo, estis starigita, ke io kunligiĝis. Tamen tio nur estis malpreciza sento. Kiam duafoje leviĝis la ruĝa standardo, kiam ni enveturis la Neva'n, kiam ni proksimiĝis bordon, de kiu sonis la «Internacio» kaj kie atendis niaj K-doj, ĝoje mansignante, kaj kie nian solan surmastan flagon salutis renkonte multaj grandaj, ĝoje flirtantaj sovetaj standardoj, — tiam mia sento fariĝis io tre reala, io tre konkreta. Kaj mi eksciis, ke jen ni alveturis la paradizon por laborularo, por homoj kun liberaj pensoj kaj altaj ideoj.

La paradizo por esperantistoj kaj homoj kun liberaj ideoj.

Nun, karaj amikoj, laŭ via esperantistkamaradeca gvidado, estas kompreneble, mi koncentrigis ĉefan atenton al kulturmovado kaj kulturcelado en la Unio. Do, konsekvence unuflanka estos mia rakonto. Mankos la perceptoj pri la unua kaj dua fronto en U. S. S. R., pri la politika kaj la ekonomia frontoj, kaj observoj grupiĝas ĉirkaŭ la tria fronto, la kultura fronto. Proletkulturo, la sopiro, la revo de inteligenta laboristaro okcidenteŭropa, ĉe vi efektivigita, kun gesto de memkomprenebleco almilitita kaj plenumita en Sovetio. Nur sufiĉas, eniri kelkajn klubojn, observi la tiean vivon kaj laboron, por konvinkiĝi pri kulturcelado kaj fervoro, pliintensigi la atingaĵojn de laborulo sovetia, per ĉiuflanka laŭebla subteno de l' sovetia registaro. Pli sube mi detaligos tiun konstaton. Ĉi momente mi fiksu nur ankoraŭ surpapere, ke la progresado spirita ankaŭ akcelas kritikemon kaj kritik*kapablon* de la amasoj. Tio estas multsignifa faktoro. Oni atentu, ke la gazetoj, la oficialaj registaraj kaj partiaj organoj, senhezite akceptas kaj enpresigas kritikojn pri tiu aŭ alia punkto de la publika vivo aŭ de institucioj. Tiu tutpopola kritiko, kiu signifas *ĉies* kunlaboradon je la publika vivo, t. e. je la *ŝtato*, motivita kaj antaŭzorgita en la *soveta sistemo*, prezentas fragmenton de la libereco de sovetia civitano, kiun ne ĝuas en *iu* ajn «demokrata» lando eĉ proksimume la regnano. La edukado al tia kritikkapablo kaj al kunlaborado je ŝtataj problemoj montras unu el la gigantaj progresoj de sovetiaj amasoj pri kiu ne laste kulpas rolo de l' kompartio Sovet-Unia. Se la leningrada SAT-Kongreso prenis gravajn decidojn pri *laborist-korespondado*, tio nur povis okazi en tiu atmosfero de Sovet-Unio, kie la laborista korespondado estas utiligata de multaj milionoj da laboruloj.

Amasoj kaj SAT-Kongreso.

Entute nia Kongreso staris sub influo de sovetia psikologio. La influo de freŝa kultura blovo en Sovetio tre forte esprimiĝis sur la trajtoj de l' Kongreso. Kaj la Kongreso siaflanke renkontis la meritan atenton de vasta sovetlanda publiko. Sen propagando de Lunaĉarski aŭ de Fersman ne-esperantistaj rondoj alfluadis konstante. fratece, por serĉi interligon, por akcepti novajojn kaj por sperti, kiel profitas esperantistoj je sia lingvo.

En tiu momento min atakas deko da perpersonaj rememoroj. Jam post unua kongresmalferma tago alvenis min kelkaj pli-maturaj gepioniroj (de la junpionira organizaĵo leningrada), 1) por ekkoni la reprezentanton de l' germana C. K. de Juna Spartako, 2) por vidi, kiel oni sukcesas apliki esperanton por klasbatalaj celoj. Kaj same min alpaŝis en Leningrado germanan lingvon instruanta instruistino, kiu deziris profiti je tiu okazo, sed kiu promesis tre konvinke, eklerni esperanton kaj transdoni sciojn al siaj instruatoj.

Tion mi nur citas kiel ekzemplon el serio da similaj okazoj. Mi kaj aliaj poous multobligi tiujn ekzemplojn per kiuj ni sukcesis popularigi en Sovetio esperanton. Tiu intereso laŭ mia opinio atestas plej trafe pri alta kultura evoluo en U. S. S. R.

La junaj kaj la maljunaj en U. S. S. R.

Se oni volas plej okultrafe mezuri la progreson faritan en U. S. S. R. en kultura fronto, oni rigardu al infanoj, al junularo kaj al maljunuloj. Ĉe malnova generacio oni rimarkas — ne volante ofendi iun maljunan K-don, — ĉar tio ne rilatas ĉiujn, — kio estis la pasinto: malpureco, senordo, spirita mallumo, drinkemo ktp. Ĉe nova generacio — kia diferenco! Ni rimarkas purecon, sanecon, edukon al higieno, plej normalan inteligenton, lukton kontraŭ malvirtoj je alkoholo kaj nikotino, kontraŭ religio ktp. Se ie ajn, tie en Sovet-Unio validas la parolo pri, patroj kaj filoj, pri abismo inter nova kaj malnova generacioj. Sed ĉu vere? Eĉ ne trafas veron entute, — ĉar eĉ maljunajn homojn en U. S. S. R. persekutas la diablo, eĉ ilin ni vidas kleriĝemaj, kleriĝantaj, maljunajn homojn ni trovas konfesantaj la novajn leĝojn. Tiom gigante efikis la Revolucio!

Urbegoj kaj urbeto.

Tro rapide pasis la malmultaj semajnoj, kiujn pasigi en Sovet-Unio al mi permesis libertempo. Do nur du urbegojn kaj unu urbeton mi povis «esplori» per propraj okuloj, Leningradon kun fieraj ĝiaj konstruaĵoj, ĝiaj palacoj kaj placegoj kaj revoluciaj memoraĵoj, Moskvon kun ĝia centrigita trafiko, — vera abelujo plena de abeloj, — kaj Ivanovo-Voznesensk'on, la ruĝan Manĉestron, la urbon de tekstilfabrikoj, multe pli malgranda ol la du metropoloj, sed tamen laboregema, industria kaj produkta. Ne skribu mi pri komforto kreata de laboristoj por laboristoj en urbegoj Moskvo kaj Leningrado, pri asfaltigo kaj pavimigo de stratoj kaj placoj, pri tramoj, aŭtobusoj, modernaj teatroj kaj kinoj. Skribu mi pri la malgranda urbo. «En Ivanovo-Voznesensk dum suna vetero estas netolerebla polvego, dum pluva vetero estas netolerebla kotego», tiel diris al mi sincerkore la loĝantoj, kaj ridetis pro tio tute ne malĝojeme mia amiko Buligin, ĉe kiu mi gastis dum tiuj — parte sunaj, parte pluvaj — tagoj. Ĉu la Ivanovo-Voznesensk'anoj hontu pro tio? Ne. — malsaĝe estus, honti. Ili fieru pro tio, ke ili jam sukcesis komenci fundamentan ŝanĝadon de la stratbildo! Ne en tia giganta skalo, kiel en Leningrado kaj Moskvo, sed tamen laŭ siaj fortoj, ekestas pavimitaj stratoj, ne malebligantaj al kotego ĝeni la marŝantojn, kaj venontjare trapasos la urbeton la unua tramo. Oni rakontas pri tio, kiel pri tute natura afero. Devas esti tiel!

Havu ĝojon!

Laboristo bezonas ĝojon, bezonas plezurojn, ĉar li ja estas la produktanta forto, kaj lia ŝvito meritas la ripoztempan rekompencon. Ni ne traktu pri la enviindaj kuraclokoj kaj banlokoj de la sovetiaj laboristoj kaj kamparanoj. Ni nur diru, ke urbego kaj urbeto, same kiel la marbordoj de Krimeo, dum somera kaj dum vintra tempo, permesas al laboristoj ĝojojn kaj plezurojn ĉiuspecajn, ĉu per sporto fizika, ĉu per spirita amuzado. Enrigardu klubejojn, vidu laboristojn amase ŝakludantaj, ludantaj diversajn muzikinstrumentojn, legantoj en bibliotekoj, aŭskultantaj radion, streĉantaj siajn muskolojn sur herbejoj. Ĉu la urbegoj memorigas pri Eŭropo? Ĉu ekzistas tia abundo da delogaĵoj? Abso-

lute ne. La ekonomia simpleco, kiu permesas al laboristo vivon sufiĉan, sed ne abundan, luksan, esprimiĝas ankaŭ en urbegoj. Nenia lukso de eŭropa metropolo (malgraŭ kelke da stratoj NEP-ulaj), sed simpla proleta mallukseco kaj komuneco, vivo kooperative reguligata; ne restas spaco por amuziĝemo kaj diboĉado, kutima en grandaj urboj de Eŭropo. Proletaro libera sin edukas por alia speco da ĝojoj kaj plezuroj, — pli indaj je homa gento.

Solidareco jam inter infanoj.

Ni miris, legante grandajn ciferojn en gazetoj, kiuj indikis helpon de sovetlanda prolletaro al strikantaj anglaj minlaboristoj. Ni ne kredis, ke ili mem, sovetiaj laboristoj, kapablas doni tiom da subteno al siaj fratoj eksterlandaj. Sed konfirmis tiun fakton al ni laboristoj mem en U. S. S. R. Ili aleduk-iĝis, praktiki internacian solidarecon, kaj ili miris, ĉar ni, okcident-eŭropaj laboristoj, ne havas tiun edukon, tiun profunde proletan moralon. Sed en U. S. S. R. jam infanoj estas edukataj al *homa solidareco*.

Pioniroj, la favoritoj de l' nova ordo ĝuantaj la tutajn favorojn de reganta laborista klaso en U.S.S.R., ĝuantaj regulan, bonstatan edukadon laŭ novaj pedagogiaj metodoj kaj laŭ novaj principoj de laboristklasa moralo, — estas kutimataj, helpi... Helpi al samaĝuloj, kiujn nefavoris ekonomio, kiujn difektis milit- kaj revoluciaj sekvoj, kiujn senmoraligis senmorala epoko. Kun ili ameme, zorgeme rilati, ilin varti kaj laŭpove remoraligi, estas tasko de — infanoj, de samaĝuloj. Pioniroj scias kaŭzon, kial malmoraliĝis tiuj mizeruloj. Tiu kompreno de infanoj pri ekonomiaj, sociaj kaŭzoj, pri funkciado de socia organismo estas mirinda signo pri funda progreso en Sovet-Unio.

Junaj pioniroj ! « Estu pretaj ! »

Al vi lastan adiaŭan vorton post mia reveno el *via* regno ! Tiom ofte, dum la kelksemajna restado inter vi, mi ĝuis viajn freŝajn kantojn, vian sendifektan korpan kaj moralan sanecon, vidis viajn spiritajn produktojn, la murgazetojn kaj la desegnajojn, vidis vian fizikan progreson, la gimnastikadon en aero, la vivon en somera tendaro, kie vi ĝuis ludante la ripozan tempon ! Vere, nomon vian, « pioniroj », vi indas, same kiel pli junaj viaj gefratoj indas nomon de « oktobridoj » ! Lastan saluton al vi, karaj infanoj de nova spirito, de spirito de Lenin ! Memoron bonan mi konservas en la kantoj, kiujn mi portis kun mi kaj transdonis kiel valorajn bonojn al nialandaj pioniroj. Malĝojaj melodioj de malnove rusaj kantoj ŝanĝiĝis, ho, kiom rapide je gajaj, viglaj melodioj, je ritmoj plenaj de kuraĝo kaj espero ! El la melankolio ci vekiĝis, laborula amaso de Sovetlando, antaŭe tiom suferinta sub cara jugo, kaj nun transirinta al senpeza, krea, produkta aktiveco — mem tenanta en manoj la regilojn. Tial ciaj kantoj tiom ŝanĝis la koloron !

Sed ne jam malnoviĝis la pionira saluto « *Estu preta !* ». Ankoraŭ malamikoj atencas cian vivon, proletaro reganta, kaj alarmsignaloj sonas ĉirkaŭ sovetlandaj limoj. Atentu, proletaro sovetia, atentu, proletaro de l' tuta mondo kaj — ĝis fino de l' granda lukto, — *estu preta* !

N. BARTHELMESS.

Berlin, 10. sept. 1926.

PRI INTERNACIA LABORISTA KORESPONDADO

La rezolucio de la VI-a Kongreso tute klare difinas la taskojn de la SAT-anoj. Internacia korespondado estas nia unua kaj plej ĉefa laboro. K-doj en Sovetio komencis jam februaran agadon por efektivigo de ĉiuj punktoj de la rezolucio. Oni intertraktas kun sovetaj kaj partiaj organizaĵoj, oni instigas la redakciojn malfermi « Anguletojn de Internacia Labkoro », oni larĝe propagandas la ideon de labkormovado kaj kunligas ĝin kun uzado de esperanto.

Rapidege aperas fakoj « Labinkor » (Laborista internacia korespondanto) en SEU-organizaĵoj. Kelkaj gazetoj (« Zvezda » en Perm « Tverskaja Pravda » en Tver kaj aliaj) jam malfermis « Anguletojn de Internacia Labkoro ».

Sed Sovetio riskas resti sola, se samtempe la saman agadon ne komencos alilandaj K-doj. Ni urĝe bezonas, *ke ĉiu SAT-grupo* (1) *organizu fakon LABINKOR, por ke kiu ajn proleta organizaĵo, el kiu ajn lando povu peti korespondajojn el ajna urbo kaj el ajna proleta organizajo per SAT-grupoj.* Tio estas la unua tasko; la dua konsistas el intertraktado kun redakcioj de prolet-organoj pri organizado de konstanta eksterlanda korespondado. Ĉiu loka fako « Labinkor », sukcesinta tion ĉi fari, devas tuj anonci pri ĝi en « S-ulo » konigante el kiuj landoj estas bezonataj korespondantoj, kaj pri kio oni devas skribi, por ke la koncernaj fakoj « Labinkor » povu rapide trovi bezonantajn korespondantojn. K-doj ne perdu la tempon, tuj komencu la laboron.

V. VARANKIN *(1116)*.

JUNULARO, ESTU PRETA !

La VI-a Kongreso de SAT kun grandnombra partoprenintaro el rondoj de proleta junularo, ĉe speciala kunveno, kies fondan protokolon vi legis en N-o 103-a de « S-ulo », metis antaŭ ni, novajn gravajn taskojn.

Komprenu, K-doj, pri kio temas ! Temas pri praktika utiligo de la SAT aparato, pri peresperanta laboro por la afero de klasbatala junularo tutmonda !

Anoncu vin, precipe *vi*, EKSTERsovetiaj junkamaradoj, kiuj havas interrilatojn kun viaj junularaj grupoj kaj organizoj, kun viaj pioniroj, por la interligiĝo reciproka ! Grupoj, ĉeloj kaj taĉmentoj mem turnu sin al reprezentantoj en sia loko, konataj al ili, por ebligi la interligon. Kaj al ni sciigu la reprezentantoj, ke ili estas pretaj, fariĝi junulperantoj *(JP)*, signotaj kiel tiaj en jarlibro de SAT. Liveru por statistikigo al ni vian adreson ! (escepte en Sovetio !)

Kial nur ekster-sovetiajn pretulojn ni bezonas ? Simpla afero : ĉar en Sovet-Unio mem miloj kaj miloj da junuloj kaj pioniroj, servataj de servopretaj esperantistoj atendas senpacience la kunligiĝon kun vi ! Konsideru tiun fakton kaj faru vian devon. Okcidenteŭropa junularo pli malforte rilatas al esperanto ol Sovetianoj. Tamen, des pli multe ni bezonas fervorulojn kaj senlaculojn, kiuj pretas fari la interligon.

Ne prokrastu, rapidu vivigi nian aparaton ! Ni montru, ke la junularo estas la avangardo de l' proletaro ! Ni pruvu per faktoj, ke nin ne baras landaj limoj, nek malsamaj interesoj, sed ke nin kunligas nur unu intereso kaj unu sankta ideo kaj unu laboro : *revolucia agado je la bono de l' laborista klaso tutmonda !*

Vivu SAT kaj ĝia Junular-Sekcio !

JUNULARA SEKCIO ĈE SAT.

Adresojn sendu al *N. Barthelmess, Berlin W. 8*, Französische Str. 13/14 (ĉe « Peuvag »). Liveru nur koncizajn informojn, ĉar por prilabori longajn leterojn mankas tempo.

VERE JE SERVO DE L' PROLETARO

La Komitato por Helpo al Karbministaj edzinoj kaj infanoj, 11 Tufton St. London S. W. I, ja konscias nun pri valoro de SAT kaj esperanto. Inter lastaj donacoj estis 20 germ. markoj, kolektitaj ĉe la 5-a sektora konferenco spite la fakto, ke la plejmulto tie estis senlabora ; K-doj alilandaj, kiuj ankoraŭ volas havi « lanternetojn » — la signoj de solidareco — prefere mendu amase per via sindikato aŭ alia organizo tiele vi ŝparos rilate al pakado kaj sendo.

Ankoraŭ la sufero kaj bezono estas grandaj !

En « Lansbuy' s Weekly », « The Miner » (trifoje) « Daily Herald » (trifoje) refutiĝis per esperanta korespondo la mensogo, ke la subteno malavare donita de sovetianoj estas registara deviga afero.

M. S.

KIEL FANTAZIAS LA NOMBROJ

Nuntempe estas ĉirkaŭ 5.000 SAT-anoj. Se ĉiu el ili dum unu monato varbus por esperanto kaj nia Asocio nur unu personon, ni estus baldaŭ 10.000.

Se tiu dekmilo farus la samon, post du monatoj ni estus 20.000 — post tri monatoj, 40.000 — post kvar monatoj, 80.000 — post kvin monatoj, 160.000 — post ses monatoj, 220.000 — post... unu jaro, pli ol 1 miliono !...

Ĉu ĝi ne estas ebla ?

Ja nur po unu ano monate...

V. MELENTJER (Perm).

(1) Ne ekzistas oficiale SAT-grupoj. Ne estas dezirinde, ke la SAT-anoj apartiĝu de la amaso. Sed ekzistas, aŭ almenaŭ devus ekzisti en ĉiu urbo lab. esp. grupo, kies ĉefa tasko estas propagandi k. instruadi nian lingvon. En tiuj grupoj, la SAT-anoj devas labori « frakcie », « fake ». Ilia tasko estas duobla : 1) varbi al SAT ĉiujn K-dojn scipovantajn esp-on k. plenumi la taskon, pri kiu parolas K-do Varankin.

Oni rimarku, ke tiu necentraliza aranĝo tute respondas al la bezonoj de la sovetiaj gazetoj, kiuj starigas la priparolatajn « anguletojn ». Oni pri tio legu aŭ relegu la alvokon de « Zvezda », n-ro 103 de « S-ulo ». — *Red.*

KRONIKO

Germanio.

Meerane, i. Sa. — Kunvenis en nia urbo, 8. aŭg., SAT-anoj el Altenburg, Gera, Frankenhausen k. Crimmitschaŭ, kiuj ne povis pro manko de mono partopreni nian VI-an. Per tiu manifestado ni atentigis la ĉi-tiean laboristaron pri nia SAT-movado. Komune la K-doj vizitis la bone instalitan bakejon de la konsumkooperativo. La klarigoj pri la maŝinoj kaj pri ilia funkciado estis donataj esperante de K-do 1097; tial ke multaj neesperantistoj ankaŭ ĉeestis, tio tre altiris ilian atenton al nia lingvo. En nia urbo la SAT-movado ekprogresas. — *1097*.

Sovetio.

Kiev. — Antaŭ kelkaj semajnoj la pordoj de la kievaj redaktejoj estis por ni kvazaŭ fermitaj, esp-on oni ne volis atenti. Kaj okazis la VI-a en Leningrad. Subite ŝanĝiĝis la sinteno de la redaktoroj. Ili akceptis salutleteron de K-do Adamson k. eĉ publikigis lian portreton. Poste venis de K-doj Bässler, M. Starr, Bennevitz. Emmi Bauer, leteroj kiuj aperis en niaj du jurnaloj: « Proleta Vero » k. « Kieva Proleto ». Poste aperis telegrafaj komunikoj pri la kongreso. Venis SAT-ano Rudolf Dippmar, komjunulo el Halle (Germ.) Denove priesperanta bruo dum kelkaj tagoj.

Entute ĝis la 7-a de sept. aperis en niaj gazetoj 18 artikoloj priesperantaj. Tro longa estus mia raporto, se mi volus priparoli ĉiujn niajn sukcesojn. Estas ĉe ni kvazaŭ postkongresa esp. deliro. Sed ni, SAT-anoj, konscias pri nia nuna respondeco k. klopodos por ke la afero estu serioze prizorgata. — *4544*.

Tver. — Dum aŭgusto en « Tvera Vero » estis enpresataj 24 artikoloj, ricevitaj per esp. o el eksterlando, aŭ raportantaj pri la Kongresoj de SAT kaj SEU.

Kunveno de junkomunistoj, post la raporto de SAT.-kongresano, K-do Wicŝe (Dresden) decidis organizi en ĉiu komjunula ĉelo grupojn por internacia korespondado k. en urbkantona komitato specialan fakon por direktado de tiu ĉi laboro. Tiun ĉi fakon gvidas K-ino Kaŭfman.

En mia urbo ekzistas jam de du jaroj ŝtataj kursoj de esp-o ĉe la fako por profesia edukado. La 1. okt. rekomenciĝos la kursoj. Por varbi lernantojn, oni agitadas ĉe kunvenoj, per gazetaro, radio, propagandiloj ktp.

Fako por prof. edukado konfirmis la novan statuton de la kursoj, laŭ kiu ili estas egalrajtaj kiel tiuj de aliaj lingvoj. La kursoj estas trijaraj. La unua jaro donas la praktikan scio de la lingvo; la dua, la rajton instrui esp-on en la unua ŝtupo, k. la tria, la rajton instrui en lernejoj de dua ŝtupo.

Krom praktiko kaj teorio de esp-o en la kursoj estas instruataj: 1) metodo de agitado por esp-o; 2) historio de esp-o; 3) historio de esp- literaturo; 4) politika aboco. La lernado kostas 40 rublojn; membroj de SEU. havas 25 % da rabato, senlaboruloj k. gelernantoj 50 %.

Printempe estis agitado por enkonduko de esp-o en Tveraj lernejoj; rezultis 10 favoraj rezolucioj de ĉiuj komjunulaj ĉelernejaj ĉeloj k. 6 rezolucioj de pedagogiaj sovetoj. La Gubernia Fako por popola klerigado principe konsentis enkonduki esp-on k. proponis pridiskuti la demandon al Urba Instruista Konferenco. En Sovetunio estas deviga *unu* fremda lingvo laŭ la elekto de lernantoj mem. Favoras esp-on la gubernia kom-partia komitato.

Delegitoj de SAT-kongreso, K-doj Adamson k. Gœtze, vizitis nian urbon k. estis varme akceptataj de ĉiuj proletoj. Ili paroladis en multaj kunvenoj k. multe helpis al sukceso de nia afero en laboristaj medioj. — *1116*.

ONI MALLAŬDAS

En iu el la antaŭaj n-roj de « S-ulo » estas aludite pri neceso enmeti tian rubrikon. Mi ja opinias, ke ĝi tre necesas por nia movado; ĝi estu kribrilo tra kiu ŝutiĝu ĉiuj mallaŭdindaj agoj de la SAT-anoj! Jen materialo.

En « Kroniko », ĉe alineo Saratov, n-ro 80 de « S-ulo », aperis sciigo, ke Sovetio bezonas 50.000 kvalifikitajn laboristojn de pezmetalindustrio: « Ĉiuj ĉi profesiuloj skribu pri laborserĉo al *Centra Komitato de Sovetia Esperantista Unuiĝo* laŭ adreso: Moskvo, poŝtkesto 630 ». Tiel tekstis la artikolo.

Nu, 3 seriozaj K-doj, kiuj tre vigle agitadas en laboristaj rondoj, kaj nun lernas nian lingvon, petis, ke mi skribu al la menciita adreso, tial ke ili sopiras trovi laboron en Sovetio. Mi do skribis, sed vane atendis dum du monatoj respondon. Tiam mi sendis alian leteron supozinte, ke la unua survoje perdiĝis. Ankaŭ, tiu ĉi letero restas ĝis nun sen respondo, kvankam mi ambaŭfoje akcentis, ke ĉiuj elspezoj estos volonte kompensataj (1).

Nun mi demandas: Ĉu la leteroj trafis la keston 630 en Moskvo? Se jes, ĉu estas SAT-anece ignori ilin?

Se mi faris maljustaĵon al la celataj K-doj, okaze, ke ili ial ne povis respondi, mi elpetas de ili pardonon. Sed jam de kvar monatoj mi atendas. Ni ne fuŝu la SAT-aparaton per senzorgeco kaj malakurateco.

5194, Plzen, Ĉeĥoslovakio.

(1) Tio ĉi ne tute sufiĉis. Necesis aldoni respondkuponon — se ili ekzistas en Ĉeĥosl. Ni tamen publikigas la « mallaŭdon », tial ke la mallaŭdinto ĝentile petas pardonon ĉe la fino, okaze se la riproĉo mistrafus.

Prilingvaj tezoj

Ni devas havi firmajn principojn, kiuj gvidus kaj unuigus nian lingvan laboron. Ili kreu bazon de nia lingva laboro, celanta intereson de l' proletaro, estonta mastro de l' mondo. Ni devas esti bone armitaj kontraŭ ĉiuj lingvaj atakoj de diversaj burĝaj naciistoj, ĉiam skeptikaj kaj hezitemaj rilate al nia SAT-ideo. La liberecon kaj toleremon lingvan ni devas meti sur nian prilingvan bazon, sed ne sub ĝin. Sub la bazo ili povas nur ŝanceli ĝin. Mi proponas jenajn prilingvaj tezojn. Ili estu prilingva kredo de SAT.

1. Neniu nacia lingvo nova aŭ malnova taŭgas por esti internacia, ĉar ĉiuj ili servas precipe al esceptigaj bezonoj de apartaj nacioj kaj estas en ega grado malfacilaj kun tre komplikaj gramatiko kaj ortografio kaj tial malperfektaj. Burĝa utopio estas lernigi ĉiujn « plej gravajn » naciajn lingvojn al la tutmonda proletaro. Naciaj lingvoj, t. n. fremdaj, por ni estas bezonaj kaj necesaj ĝuste kiel la NEP (Nova ekonomia politiko) en Sovetio, ne pli.

2. Ekonomie la kapitalistaro estas internaciema. Sed ideologie ĝi devas esti naciema kaj imperiema. Tial mondlingva movado inter « neŭtralema » burĝaro devas havi limojn kaj neevileblajn barojn. Definitive solvi la mondlingvan problemon kapablos nur la proletaro havanta senperan bezonon de tia lingvo.

3. Esperanto estas ne artefarita, sed nur komunigita kaj racie simpligita natura nacilingvaro. Ĝi havas nek unu vorton kaj nek unu gramatikan regulon, kiuj ne troviĝus en naturaj lingvoj. Tial esperanto estas nur historia daŭrigo de naciaj lingvoj en sennacian. Esperanto estas racie simpliĝinta homlingvo same kiel novaj naciaj ortografioj estas nur simpligitaj malnovaj.

4. Homlingvo estas laborilo organmaniere ligita kun la korpo de l' homo simile al manoj. Ideologia sekvo de ekonomiaj interrilatoj estas ne la lingvo mem, sed nur sumo da komprenoj uzataj de lingvo. Tial ni ne povas aliigi nian ideologion, sed aliigi la teknikan flankon de lingvo ni facile povas. Esperanto estas nur teknika aliigo de naturlingvaro.

5. Nia vidpunkto al lingvaj demandoj ne ĉiam povas koincidi kun tiu de l' burĝaro, ĉar ni celas interesojn de l' tutmonda proletaro kaj de estonto, kiuj koincidas kaj ne kontraŭstaras. Sed la burĝaro celas apartamajn interesojn de nacioj (kiuj ne koincidas) kaj interesojn de estanto kiuj kontraŭas al tiuj de estonto.

6. Ido estas latinigita esperanto. Ido oportunisme celas nuntempajn lingvokutimojn de apartemaj kaj mezepokemaj sciencistoj kaj latinemaj pastraĉoj, ne la amasojn de l' mondproletaro. Ido estas sciencistido. Ĝi oportunisme alfabeton, vortaron kaj gramatikon komplikas. Ĝi longigas tekston per superfluaj naciaj fleksioj (ekz. esm). Tial ni devas preni el ĝi nur tion, kio okaze montriĝis en ĝi utila al ni kaj koincidas kun niaj principoj. La reston ni devas forĵeti al la homoj, kies interesoj celas nur estanton, ne estonton. Esperanto povas perfektiĝi per propra vojo de natura evoluo, kiu en ĝi estas larĝa.

7. Vivo de lingvo estas ligita kun vivo de socio, kiu evoluas kaj ŝanĝiĝas. Esperanto ne havas escepton el ĉi leĝo kaj tial same devas evolui. Ni devas ne reformi ĝin, sed evoluigi. Ŝanĝoj en ĝi ne rompu la Fundamenton. Pluaj simpligoj estu akcelataj. Ekstereŭropaj lingvoj partoprenu ĉi evoluigon proporcie al varproduktado de ilies (*) popoloj.

Maksim Krjukov.

(*) *iliaj*. — Red.

NIA POŜTO

K-do Fiŝer (Leningrad). — Artikolo pri gravediĝevitigaj rimedoj estas atendata.

1116. — Bonvolu noti la seneraran adreson de la redaktejo k. ne sendi viajn skribaĵojn al tre malnoviĝinta adreso. Aliel viaj sendaĵoj riskas ne atingi nin.

Z. (Bulg.). — Viaj skribaĵoj estas nelegeblaj k. lingve apenaŭ kompreneblaj. Tempo tute mankas al ni por divenado k. rekopiado de manuskriptoj. Tion ni faras nur en okazo de nepra bozono. (Ho ve!).

Red.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Oficiala Jarlibro de la **Esperanto-Movado.** 1926. 14-a jaro. Eldono de *Universala Esperanto-Asocio,* 12, Boul. du Théâtre, Genève. Formato : 16 × 12 cm. 360 pĝ. Ricevebla per aniĝo al asocio.

UEA, kies ekzisto estas jam 14-jara, estas sufiĉe konata de la esperantistaro por malnecesigi parolon pri ĝi. Laŭstatute ĝi estas neŭtrala organizo, t. e., ke katolikoj, framasonoj, anarkistoj, policistoj k. a. povas aliĝi kaj uzi ties servojn. Mi volonte kredas, ke la gvidantoj de UEA estas ĝenerale lojalaj neŭtraluloj. Tio ne signifas, ke ĉiuj UEA-anoj same neŭtralas en sia privata esperanta laboro.

Ĉi tiu Jarlibro publikigas nur la adresojn de la delegitoj kaj vicdelegitoj ; ĝi ne liveras, kiel la SAT-Jarlibro, statistikon pri la progresoj de la asocio. Estas do neeble ekscii tute precize kiom da anoj havas UEA. Estas tamen konate, ke malgraŭ konstanta propagando en la esperanta gazetaro, tiu malnova asocio ne havas nun 10.000 membrojn. Mi citas tiun fakton por pripensigi kelkajn fervorajn SAT-anojn, kiuj plendas pro la nesufiĉe rapida kresko de SAT. La kruda sperto ja instruas, ke tre malmultenombraj estas la veraj esperantistoj, t. e. personoj, kiuj utiligas praktike la lingvon kaj ne nur propagandas ĝin. Ekzistas' ja en ĉiuj medioj sufiĉe multe da esperantanoj, sed tiaj estas preskaŭ balasto, kiu tute ne povas antaŭenpuŝi la movadon.

Sed ŝajnas, ke mi deflankiĝis kaj tute ne recenzas la libron. Pardonon ! Kaj eksciu do, ke ĝi estas zorge kompilita, bone aranĝita kaj taŭga ilo por neŭtralaj esperantistoj.

En la antaŭparolo, Hans Jakob, la direktoro de UEA, diras interalie, ke la nezorgemo de la membroj, rilate skribadon de nomoj kaj adresoj « pasas la limon nepermeseblan », kaj ke tio malebligis senmankecon en la libro. Bedaŭrinde mi devas noti, ke multaj neneŭtralaj SAT-anoj havas tute « neŭtralecajn » ecojn tiurilate...

E. L.

Jarlibro de la *Lingva Komitato* kaj de ĝia *Akademio.* 1926. Eldonejo : Esp. Centra Librejo, 51, rue de Clichy, Paris (9e). Formato 12 × 16 cm. 32 pĝ.

Tiu ĉi broŝuro entenas : 1) regularon de la L. K., 2) regularon pri verkoj rekompencotaj de la Akademio, 3) regularon pri rilatoj inter la Akademio kaj la eksterakademia sekcio por scienca kaj teknika vortaro, 4) la adreson de la L. K-anoj, 5) liston pri landnomoj, t. e. Anglujo, Aŭstrujo ktp. laŭ la arkaika formo, kiun mokas ĉiutage la vivo. Tute ne gravas la arkaisma manio de niaj L. K-anoj. Ŝekve interesatoj havigu al si tiun nomujon (ne komprenu monujon) por famiĝantaj, senmalicaj bonaj homoj ; ĝi kostas nur 2 fr. fr.

E. L.

Enciklopedia vortaro esperanta-germana (tria parto) de Eugen Wüster. Eldonejo : Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig. Formato : 20 × 17 cm. 162 pĝ. Prezo : 15 mk.

Per ĉi tiu tria parto la aŭtoro atingis la literon I ; tia simpla konstato montras bone la amplekson de l' verko.

Ĉu estas eble priparoli dece tian libron per kelklinia recenzo ? Certe ne, ni povas nur ripeti, kion ni diris pri la antaŭaj partoj, ke treege grava estas por la esperanta movado la ekzisto de tia enciklopedia vortaro ; ke sekve tre subteninda estas la entrepreno.

Bedaŭrinde estas, ke nur germanlingvanoj povas plene profiti la riĉan lingvotrezoron ; la aŭtoro pli trafe servus nian movadon, se li verkus tute en esperanto sian vortaron.

E. L.

Adressen-verzeichnis der gruppen-und einzelmitglieder (Adresaro de grupoj kaj individuaj membroj). Eldonis « Arbeiter-Esperanto-Bund », Leipzig C 1, Wasastrasse 16. 1926. Formato : 11 × 14 cm. 26 pĝ.

Vane mi rompis al mi la kapon por eltrovi seriozan motivon, kiu pravigus la eldonon de tia adresaro. Sed almenaŭ tiu helpis min pli klare kompreni, kial tiom alta estas la kotizo al L. E. A. kio, onidire, malebligas, ke multaj LEA-noj aliĝu al SAT — kaj ricevu ties adresaron. Almenaŭ la eldonantoj estu gratulataj pro tio, ke sur la koverto de l' volumeto estas reklamo por « S-ulo ».

E. L.

GAZETOJ

Represis el « Sennaciulo ». — *Ruhr Echo,* Essen : « Oni elektas Soveton » (n-ro 45). — *Naŝ Putj,* Kremenĉug, n-ro 140 : « La ĝenerala striko en Britio » (34). — *Sachsische Arbeiter Zeitung,* Leipzig, 9-7-26 : « Laboristmovado en Angola » (24). — *A Batalha,* Lisboa, 16-6-26 : « For la mallumo » (12). — *Zvezda,* Perm, 30-7-26 : Adresoj el « S-ulo » de K-doj dezirantaj korespondi. — *The Worker,* Johannesburg, 14-5-26 : « Negro-linĉo disaŭdigata per Radio » (27). — *Naŝe Zajmy,* Zamberku : « Kiu mi estas ? » (97). — *Auckland Labour News,* Auckland, N. Z. 1-7-26 : « Konstruado de laboristaj domoj en U. S. S. R. », (32) ; « Novajoj el Siberio », (29) ; elĉerpajo pri SEU. (29). — *Arbeiter-Turn-Zeitung,* n-ro 18 : « Fiŝoj en Lago Bajkal » ; « La klimato de Siberio iĝis pli varma » (16). — *Sachsische Arbeiter Zeitung,* Leipzig, 10-9-26 : « La Ĉina Lingvo » (46).

Represis el « Sennacieca Revuo ». — *Przeglad Ksiegarski,* Varsovio : « Libro de l' Estonteco » (n-ro 18). — *Ruhr Echo,* Essen, 26-6-26 : « Kiu el ili ? » (30).

Enhavas notojn pri SAT. — *Zvezda,* Perm, 30-7-26 : pri VI-a Kongreso. — *Freier Gedanke,* Bodenbach, 1-9-26 : pri SAT kaj ties eldonaĵoj. — *Naŝ Putj,* Kremenĉug, 14-8-26 : pri VI-a Kongreso ; 21-7-26 : laboro de Labesko pere de SAT. — *Kultura i Po Cut,* Ĥarkov : longa artikolo pri SAT. — *Visti,* Ĥarkov, 8-8-26 : pri VI-a Kongreso. — *Trud,* Moskvo,22-8-26 : pri VI-a Kongreso kun foto. — *The Miner,* London, 21-8-26 : letero de M. Starr pri vendado de minist-lampoj ĉe VI-a Kongreso. — *Isvestia,* Moskvo, 14-8-26 : pri VI-a Kongreso. — *Sachsische Arbeiter Zeitung,* Leipzig, 6-9-26 : artikolo de O. Bässler pri VI-a Kongreso ; 31-8-26 : sama temo de Esp. Presservo. — *Bournemouth Times,* Bournemouth, 4-9-26 : longa artikolo de H. Stay, kun multaj aludoj pri SAT kaj VI-a Kongreso. — *The Daily Herald,* London, 11-9-26 : artikolo de M. Starr pri SAT kaj VI-a Kongreso. — *Le Drapeau Rouge,* Bruxelles, 17-8-26 : letero de L. Revo pri VI-a Kongreso.

Enhavas tradukajojn el esperantistaj leteroj. — *Zvezda,* Perm, 30-7-26. — *Isvestia,* Moskvo, 14-8-26. — *Naŝ Putj,* Kremenĉug, 31-7-26. — *Sachsische Arbeiter Zeitung,* Leipzig, 11-9-26.

Enhavas priesperantajn artikolojn. — *Bulletin d'Information de l'I.T.F.,* aŭg. 1926 : raporto pri UEA kongreso de C. Roden Buxton, el *The Daily Herald.* — *The Miner,* London, 13-8-26 : artikolo de M. Starr. — *Bulletin d'Information de l'I.T.F.,* sept. 1926 : raportas mallonge pri la SAT-Kongreso.

DEMANDO

Kiu K-do povas doni informojn pri *New-York, Printing Pressmen's Union,* n-ro 51 P. P. & A. M., 22 West 16 th Street, *New-York, City.* Ĉu ĉi-organizaĵo estas burĝa, kristana aŭ proleta ? Ĉu ĝi apartenas al internacio Amsterdam aŭ Moskvo ? Kia estas ĝia strukturo kaj tendenco ?

Elbano *(761).*

La eldonata en *Kiev* jurnalo de kamparana junularo : « **Juna Bolŝeviko** », sin turnas al ĉiuj laboristaj korespondantoj kaj kom. junularo kun peto sendi al ni artikolojn, fotojn ktp. pri la vivo de laboristoj kaj kamparanoj, precipe de la junularo.

La taŭga materialo aperos en « Juna Bolŝeviko » kaj la artikolverkintoj ricevos honorarion kaj la autorajn n-rojn.

Adresu : U. S. S. R., *Kiev,* ul. Lenina 17, Komnata 101.

ALVOKO

Laborista esperanta rondeto ĉe klubo je la nomo de Vajner en Sverdlovsk aranĝas en oktobro propagandvesperon kun ekspozicio. Ni petas al ĉiuj Gek-doj el la tuta mondo, ke ili sendu al ni salutleterojn kaj ekspoziciaĵojn. Ĉio estos kompencata.

Sendu al la jena adreso : u. Sverdlovsk. U. S. S. R. str. K. Libkneĥt, klubo Vajnera, al esperanto-rondeto.

Je la nomo de l' rondeto :
P. Ŝubin.

Le Gérant : L. GLODEAU. ★ Esperanto-Presejo J. Solsona, 9, Rue Hallé, Paris-14e — Telefono : Gobelins 62-71